

Ex Constitutione dogmatica De Ecclesia Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani secundi *

Marianum, vol. 26 (1964)

CAPUT VIII DE BEATA MARIA VIRGINE DEIPARA IN MYSTERIO CHRISTI ET ECCLESIAE

7

I. PROOEMIUM

52. Benignissimus et sapientissimus Deus, mundi redemptionem complere volens, « ubi venit plenitudo temporis, misit Filium suum, factum ex muliere, ... ut adoptionem filiorum reciperemus » (Gal. 4, 4-5). « Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine ». ¹ Quod salutis divinum mysterium nobis revelatur et continuatur in Ecclesia, quam Dominus ut corpus suum constituit, et in qua fideles Christo Capiti adhaerentes atque cum omnibus sanctis Eius communicantes, memoriam etiam venerentur oportet « in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi ». ²

53. Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit et Vitam mundo protulit, ut vera Mater Dei ac Redemptoris agnoscitur et honoratur. Intui-

* Cfr. *Acta Ap. Sedis*, 57 (1965) p. 58-67.

¹ *Credo* in Missa Romana: Symbolum Constantinopolitanum: MANSI 3, 566. Cf. *Conc. Epbesium*, ib. 4, 1130 (necnon ib. 2, 665 et 4, 1071); *Conc. Chalcedonense*, ib. 7, 111-116; *Conc. Constantinopolitanum II*, ib. 9, 375-396.

² *Canon Missae Romanae*.

tu meritorum Filii sui sublimiore modo redempta Eique arcto et indissolubili vinculo unita, hoc summo munere ac dignitate ditatur ut sit Genitrix Dei Filii, ideoque praedilecta filia Patris necnon sacrarium Spiritus Sancti, quo eximiae gratiae dono omnibus aliis creaturis, coelestibus et terrestribus, longe antecellit. Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta, immo « plane mater membrorum (Christi), ... quia cooperata est caritate ut fideles in Ecclesia nascerentur, quae illius Capitis membra sunt ». ³ Quapropter etiam ut supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae necnon eius in fide et caritate typus et exemplar spectatissimum salutatur eamque Catholica Ecclesia, a Spiritu Sancto edocta, filiali pietatis affectu tamquam matrem amantissimam prosequitur.

54. Ideo Sacrosancta Synodus, doctrinam de Ecclesia, in qua divinus Redemptor salutem operatur, exponens, illustrare sedulo intendit tum munus Beatæ Virginis in mysterio incarnati Verbi et Corporis Mystici, tum hominum redemptorum officia erga Deiparam, matrem Christi et matrem hominum, maxime fidelium, quin tamen in animo habeat completam de Maria proponere doctrinam, neque quaestiones labore theologorum nondum ad plenam lucem perductas dirimere. Servantur itaque in suo iure sententiae, quae in scholis catholicis libere proponuntur de Illa, quae in Sancta Ecclesia locum occupat post Christum altissimum nobisque maxime propinquum. ⁴

³ S. AUGUSTINUS, *De S. Virginitate*, 6: PL 40, 399.

⁴ Cfr. PAULUS PP. VI, *Allocutio in Concilio*, die 4 dec. 1963: AAS 56 (1964) p. 37.

II. DE MUNERE B. VIRGINIS IN OECONOMIA SALUTIS

55. Sacrae Litterae Veteris Novique Testamenti et veneranda Traditio munus Matris Salvatoris in salutis oeconomia modo magis magisque dilucido ostendunt et veluti conspiciendum proponunt. Libri quidem Veteris Testamenti historiam salutis, qua Christi in mundum adventus lento gradu praeparatur, describunt. Quae primaeva documenta, qualiter in Ecclesia leguntur et sub luce ulterioris et plenae revelationis intelliguntur, clarius pedententim in lucem proferunt figuram mulieris, Matris Redemptoris. Ipsa, sub hac luce, iam prophetice adumbratur in promissione, lapsis in peccatum primis parentibus data, de victoria super serpentem (cf. Gen. 3, 15). Similiter haec est Virgo quae concipiet et pariet Filium, cuius nomen vocabitur Emmanuel (cf. Is. 7, 14; cf. Michea, 5, 2-3. - Matth. 1, 22-23). Ipsa praecellit inter humiles ac pauperes Domini, qui salutem cum fiducia ab Eo sperant et accipiunt. Cum Ipsa tandem praecelsa Filia Sion, post diuturnam expectationem promissionis, complentur tempora et nova instauratur Oeconomia, quando Filius Dei humanam naturam ex ea assumpsit, ut mysteriis carnis suae hominem a peccato liberaret.

56. Voluit autem misericordiarum Pater, ut acceptatio praedestinatae matris incarnationem praecederet, ut sic, quae admodum femina contulit ad mortem, ita etiam femina conferret ad vitam. Quod praecellentissime valet de Matre Iesu, quae ipsam Vitam, omnia renovantem, mundo effudit, et a Deo donis tanto munere dignis praedita est. Unde nil mirum apud Sanctos Patres usum invaluisse quo Deiparam appellarunt totam sanctam et ab omni peccati labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam.⁵ Singularis

⁵ Cf. S. GERMANUS CONST., *Hom. in Annunt. Deiparae*: PG 98, 328 A; In

prorsus sanctitatis splendoribus a primo instante suae conceptionis ditata, Nazarethana Virgo ab Angelo nuntiante, Dei mandato, ut « gratia plena » salutatur (cf. Luc. 1, 28), et coelesti nuntio ipsa respondet: « Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum » (Luc. 1, 38). Ita Maria filia Adam, verbo divino consentiens, facta est Mater Iesu, ac salvificam voluntatem Dei, pleno corde et nullo retardata peccato, complectens, semetipsam ut Domini ancillam personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub Ipso et cum Ipso, omnipotentis Dei gratia, mysterio redemptionis inserviens. Merito igitur SS. Patres Mariam non mere passive a Deo adhibitam, sed libera fide et oboedientia humanae saluti cooperantem censent. Ipsa enim, ut ait S. Irenaeus, « oboediens et sibi et universo generi humano causa facta est salutis ». ⁶ Unde non pauci Patres antiqui in praedicatione sua cum eo libenter asserunt: « Hevae inoboedientiae nodum solutionem accepisse per oboedientiam Mariae; quod alligavit virgo Heva per incredulitatem, hoc virginem Mariam solvisse per fidem »; ⁷ et comparatione cum Heva instituta, Mariam « matrem viventium » appellant, ⁸ saepiusque affirmant: « mors per Hevam, vita per Mariam ». ⁹

57. Haec autem Matris cum Filio in opere salutari coniunctio a tempore virginalis conceptionis Christi ad Eius usque mortem manifestatur; in primis quidem cum Maria, exurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, ab ea ob fidem suam

Dorm. 2: col. 357. - ANASTASIVS ANTIOCH., *Serm.* 2 de *Annunt.* 2: PG 89, 1377 AB; *Serm.* 3, 2: col. 1388 C. - S. ANDREAE CRET., *Can. in B. V. Nat.* 4: PG 97, 1321 B. - *In B. V. Nat.*, 1: col. 812 A. *Hom. in dorm.* 1: col. 1068 C. - S. SOPHRONIUS, *Or. 2 in Annunt.* 18: PG 87 (3), 3237 BD.

⁶ S. IRENAEUS, *Adv. Haer.* III, 22, 4: PG 7, 959 A; HARVEY, 2, 123.

⁷ S. IRENAEUS, *ibidem*; HARVEY, 2, 124.

⁸ S. EPIPHANIUS, *Haer.* 78, 18: PG 42, 728 CD - 729 AB.

⁹ S. HIERONYMUS, *Epist.* 22, 21: PL 22, 408. Cfr. S. AUGUSTINUS, *Serm.* 51, 2, 3 - PL 38, 335; *Serm.* 232, 2: col. 1108. - S. CYRILLUS HIEROS., *Catech.* 12, 15: PG 33, 741 AB. - S. IO. CHRYSOSTOMUS, *In Ps.* 44, 7: PG 55, 193. - S. IO. DAMASCENUS, *Hom. 2 in dorm. B.M.V.*, 3: PG 96, 728.

in salutem promissam beata salutatur et praecursor in sinu matris exsultavit (cf. Luc. 1, 41-45); in nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui virginalem eius integritatem non minuit sed sacravit,¹⁰ pastoribus et Magis laetabunda ostendit. Cum autem Eum in templo, dono pauperum oblato, Domino praesentavit, audivit Simeonem simul praenuntiantem Filium futurum contradictionis signum et matris animam gladium pertransiturum, ut revelarentur ex multis cordibus cogitationes (cf. Luc. 2, 34-35). Puerum Iesum deperditum ac cum dolore quaesitum, parentes eius in templo invenerunt in his quae Patris Eius erant occupatum; verbumque Filii non intellexerunt. Mater vero Eius omnia haec in corde suo meditabunda conservabat (cf. Luc. 2, 41-51).

58. In vita publica Iesu, Mater Eius signanter apparet, in initio quidem, cum ad nuptias in Cana Galilaeae, misericordia permota, initium signorum Iesu Messiae intercessione sua induxit (cf. Io. 2, 1-11). In decursu praedicationis Eius suscepit verba, quibus Filius, Regnum ultra rationes et vincula carnis et sanguinis extollens, audientes et custodientes verbum Dei, sicut ipsa fideliter faciebat (cf. Luc. 2, 19 et 51), beatos proclamavit (cf. Marc. 3, 35 par. Luc. 11, 27-28). Ita etiam B. Virgo in peregrinatione fidei processit, suamque unionem cum Filio fideliter sustinuit usque ad crucem, ubi non sine divino consilio stetit (cf. Io. 19, 25), vehementer cum Unigenito suo condoluit et sacrificio Eius se materno animo sociavit, victimae de se genitae immolationi amanter consentiens; ac demum ab eodem Christo Iesu in cruce moriente uti mater discipulo, hisce verbis data est: Mulier, ecce filius tuus (cf. Io. 19, 26-27).¹¹

¹⁰ Cf. *Conc. Lateranense* anni 649, Can. 3: MANSI 10, 1151. - S. LEO M., *Epist. ad Flav.*: PL 54, 759. - *Conc. Chalcedonense*: MANSI 7, 462. - S. AMBROSIUS, *De inst. virg.*: PL 16, 320.

¹¹ Cf. Prus XII, Litt. *Encycl. Mystici Corporis*, 29 iun. 1943: AAS 35 (1943) pp. 247-248.

59. Cum vero Deo placuerit humanae salutis sacramentum non ante solemniter manifestare quam promissum a Christo Spiritum effunderet. Apostolos videmus ante diem Pentecostes « perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, et Maria Matre Iesu et fratribus Eius » (Act. 1, 14), Mariam quoque precibus suis implorantem donum Spiritus, qui in Annuntiatione ipsam iam obumbraverat. Denique Immaculata Virgo, ab omni originalis culpae labe praeservata immunis,¹² expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam assumpta est,¹³ ac tamquam universorum Regina a Domino exaltata, ut plenius conformaretur Filio suo, Domino dominantium (cf. Apoc. 19, 16) ac peccati mortisque victori.¹⁴

III. DE BEATA VIRGINE ET ECCLESIA

60. Unicus est Mediator noster secundum verba Apostoli: « Unus enim Deus, unus et Mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus » (1 Tim. 2, 5-6). Mariae autem maternum munus erga homines hanc Christi unicam mediationem nullo modo obscurat nec minuit, sed virtutem eius ostendit. Omnis enim salutaris Beatæ Virginis influxus in homines non ex aliqua rei necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet, ex eademque totam virtutem haurit; unionem autem

¹² Cf. PIUS IX, *Bulla Ineffabilis*, 8 dec. 1854: *Acta Pii IX*, 1, I, p. 616; DENZ. 1641 (2803).

¹³ Cf. PIUS XII, Const. Apost. *Munificentissimus*, 1 nov. 1950: AAS 42 (1950); DENZ. 2333 (3903). Cf. S. IO. DAMASCENUS, *Enc. in dorm. Dei genitricis*, Hom. 2 et 3: PG 96, 721-761, speciatim col. 728 B. - S. GERMANUS CONSTANTINOP., *In S. Dei gen. dorm. Serm. 1*: PG 98 (6), 340-348; *Serm. 3*: col. 361. - S. MODESTUS HIER., *In dorm. SS. Deiparae*: PG 86 (2), 3277-3312.

¹⁴ Cf. PIUS XII, Litt. Encycl. *Ad coeli Reginam*, 11 oct. 1954: AAS 46 (1954), pp. 633-636; DENZ. 3913 ss. Cf. S. ANDREAS CRET., *Hom. 3 in dorm. SS. Deiparae*: PG 97, 1089-1109. - S. IO. DAMASCENUS, *De fide orth.*, IV, 14: PG 94, 1153-1161.

immediatam credentium cum Christo nullo modo impedit sed fovet.

61. Beata Virgo, ab aeterno una cum divini Verbi incarnatione tamquam Mater Dei praedestinata, divinae Providentiae consilio, his in terris exstitit alma divini Redemptoris Mater, singulariter prae aliis generosa socia, et humilis ancilla Domini. Christum concipiens, generans, alens, in templo Patri sistens, Filioque suo in cruce morienti compatiens, operi Salvatoris singulari prorsus modo cooperata est, oboedientia, fide, spe et flagrante caritate, ad vitam animarum supernaturalem restaurandam. Quam ob causam mater nobis in ordine gratiae exstitit.

62. Haec autem in gratiae oeconomia maternitas Mariae indesinenter perdurat, inde a consensu quem in Annuntiatione fideliter praebuit, quemque sub cruce incunctanter sustinuit, usque ad perpetuam omnium electorum consummationem. In coelis enim assumpta salutiferum hoc munus non deposuit, sed multiplici intercessione sua pergit in aeternae salutis donis nobis conciliandis.¹⁵ Materna sua caritate de fratribus Filii sui adhuc peregrinantibus necnon in periculis et angustiis versantibus curat, donec ad felicem patriam perducantur. Propterea B. Virgo in Ecclesia, titulis Advocatae, Auxiliatricis, Adiutricis, Mediatricis invocatur.¹⁶ Quod tamen ita intelligitur, ut dignitati et efficacitati Christi unius Mediatoris nihil derogat nihil superaddat.¹⁷

¹⁵ Cfr. KLEUTGEN, textus reformatus *De mysterio Verbi incarnati*, cap. IV: MANSI 53, 290. Cf. S. ANDREAS CRET., *In nat. Mariae*, sermo 4: PG 97, 865 A. - S. GERMANUS CONSTANTINOP., *In annunt. Deiparae*: PG 98, 321 BC. *In dorm. Deiparae*, III: col. 361 D. - S. IO. DAMASCENUS, *In dorm. B. V. Mariae*, Hom. 1, 8: PG 96, 712 BC - 713 A.

¹⁶ Cf. LEO XIII, Litt. Encycl. *Adiutricem populi*, 5 sept. 1895: ASS 15 (1895-96), p. 303. - S. PIUS X, Litt. Encycl. *Ad diem illum*, 2 febr. 1904: *Acta*, I, p. 154; DENZ. 1978 a (3370). - PIUS XI, Litt. Encycl. *Miserentissimus*, 8 maii 1928: AAS 20 (1928) p. 178. - PIUS XII, *Nuntius Radioph.*, 13 maii 1946: AAS 38 (1946) p. 266.

Nulla enim creatura cum Verbo incarnato ac Redemptore connumerari umquam potest; sed sicut sacerdotium Christi variis modis tum a ministris tum a fideli populo participatur, et sicut una bonitas Dei in creaturis modis diversis realiter diffunditur, ita etiam unica mediatio Redemptoris non excludit, sed suscitatur variam apud creaturas participatam ex unico fonte cooperationem.

Tale autem munus subordinatum Mariae Ecclesia profiteri non dubitat, iugiter experitur et fidelium cordi commendat, ut hoc materno fulti praesidio Mediatori ac Salvatori intimius adhaereant.

63. Beata autem Virgo divinae maternitatis dono et munere, quo cum Filio Redemptore unitur, suisque singularibus gratiis et muneribus, etiam cum Ecclesia intime coniungitur: Deipara est Ecclesiae typus, ut iam docebat S. Ambrosius, in ordine scilicet fidei, caritatis et perfectae cum Christo unionis.¹⁷ In mysterio enim Ecclesiae, quae et ipsa iure mater vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplar praebens.¹⁸ Credens enim et oboediens, ipsum Filium Patris in terris genuit, et quidem viri nescia, Spiritu Sancto obumbrata, tamquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio praestans fidem, nullo dubio adulteratam. Filium autem peperit, quem Deus posuit primogenitum in multis fratribus (Rom. 8, 29), fidelibus nempe, ad quos gignendos et educandos materno amore cooperatur.

64. Iamvero Ecclesia, eius arcanam sanctitatem contemplan et caritatem imitans, voluntatemque Patris fideliter adim-

¹⁷ S. AMBROSIUS, *Epist.* 63: PL 16,1218.

¹⁸ S. AMBROSIUS, *Expos. Lc. II*, 7: PL 15, 1555.

¹⁹ Cf. PS.-PETRUS DAM., *Serm.* 63: PL 144, 861 AB. - GODEFRIDUS A S. VICTORE, *In nat. B. M.*, Ms. Paris, Mazarine, 1002, fol. 109 r. - GERHARDUS REICH., *De gloria et honore Filii hominis*, 10: PL 194, 1105 AB.

plens, per verbum Dei fideliter susceptum et ipsa fit mater: praedicatione enim ac baptismo filios, de Spiritu Sancto conceptos et ex Deo natos, ad vitam novam et immortalem generat. Et ipsa est virgo, quae fidem Sponso datam integre et pure custodit, et imitans Domini sui Matrem, virtute Spiritus Sancti, virginaliter servat integram fidem, solidam spem, sinceram caritatem.²⁰

65. Dum autem Ecclesia in Beatissima Virgine ad perfectionem iam pertingit, qua sine macula et ruga existit (cf. Eph. 5, 27), christifideles adhuc nituntur, ut devincentes peccatum in sanctitate crescant; ideoque oculos suos ad Mariam attollunt, quae toti electorum communitati tamquam exemplar virtutum praefulget. Ecclesia de Ea pie recogitans Eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum incarnationis mysterium venerabunda penitus intrat, Sponsoque suo magis magisque conformatur. Maria enim, quae, in historiam salutis intime ingressa, maxima fidei placita in se quodammodo unit et reverberat, dum praedicatur et colitur, ad Filium suum Eiusque sacrificium atque ad amorem Patris credentes advocat. Ecclesia vero, gloriam Christi prosequens, praecelso suo Typo similior efficitur, continuo progrediens in fide, spe et caritate, ac divinam voluntatem in omnibus quaerens et obsequens. Unde etiam in opere suo apostolico Ecclesia ad Eam merito respicit, quae genuit Christum, ideo de Spiritu Sancto conceptum et de Virgine natum, ut per Ecclesiam in cordibus quoque fidelium nascatur et crescat. Quae Virgo in sua vita exemplum existit materni illius affectus, quo cuncti in missione apostolica Ecclesiae cooperantes ad regenerandos homines animentur oportet.

²⁰ S. AMBROSIUS, *l. c.* et *Expos. Lc. X*, 24-25: PL 15, 1810. - S. AUGUSTINUS, *In Io. Tr. 13*, 12: PL 35, 1499. Cfr. *Serm. 191*, 2, 3: PL 38, 1010; etc. Cf. etiam Ven. BEDA, *In Lc. Expos. I*, cap. 2: PL 92, 330. - ISAAC DE STELLA, *Serm. 51*: PL 194, 1863 A.

IV. DE CULTU BEATAE VIRGINIS IN ECCLESIA

66. Maria, per gratiam Dei post Filium prae omnibus angelis et hominibus exaltata, utpote sanctissima Dei Mater, quae mysteriis Christi interfuit, speciali cultu ab Ecclesia merito honoratur. Et sane ab antiquissimis temporibus Beata Virgo sub titulo « Deiparae » colitur, sub cuius praesidium fideles in cunctis periculis et necessitatibus suis deprecantes confugiunt.²¹ Inde praesertim ab Ephesina Synodo cultus populi Dei erga Mariam mirabiliter crevit in veneratione et dilectione, in invocatione et imitatione, secundum ipsius verba prophetica: « Beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi magna qui potens est » (Luc. 1, 48). Qui cultus, prout in Ecclesia semper exstitit, singularis omnino quamquam est, essentialiter differt a cultu adorationis, qui Verbo incarnato aequae ac Patri et Spiritui Sancto exhibetur, eidemque potissimum favet. Variarum enim formarum pietatis erga Dei Genitricem, quas Ecclesia intra limites sanarum et orthodoxarum doctrinarum, pro temporum et locorum conditionibus et pro indole ingenioque fidelium approbavit, id efficiunt ut, dum Mater honoratur, Filius, propter quem omnia (cf. Col. 1, 15-16) et in quo aeterno Patri « complacuit omnem plenitudinem inhabitare » (Col. 1, 19), rite noscatur, ametur, glorificetur, Eiusque mandata serventur.

67. Hanc catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet, simulque omnes Ecclesiae filios admonet, ut cultum, praesertim liturgicum, erga Beatam Virginem generose foveant, praxes autem et exercitia pietatis erga Eam saeculorum cursu a Magisterio commendata magni faciant et quae anteactis temporibus de cultu imaginum Christi, Beatae Virginis et Sancto-

²¹ « *Sub tuum praesidium* ».

rum decreta fuere, religiose servent.²² Theologos autem verbi-que divini praecones enixe exhortatur, ut aequae ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda sedulo abstineant.²³ Studium Sacrae Scripturae, Sanctorum Patrum et Doctorum Ecclesiaeque liturgiarum sub ductu Magisterii excolentes, recte illustrent munera et privilegia Beatae Virginis, quae semper Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem. Sedulo arceant quaecumque sive in dictis sive in factis fratres seiunctos vel alios quoscumque in errorem circa veram Ecclesiae doctrinam inducere possent. Meminerint porro fideles veram devotionem neque in sterili et transitorio affectu, neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua ad Dei Genitricis excellentiam agnoscendam adducimur, et ad filialem ergo Matrem nostram amorem eiusque virtutum imitationem excitamur.

V. MARIA, SIGNUM CERTAE SPEI
ET SOLATII PEREGRINANTI POPULO DEI

68. Interim autem Mater Iesu quemadmodum in caelis corpore et anima iam glorificata, imago et initium est Ecclesiae in futuro saeculo consummandae, ita his in terris, quoadusque advenerit dies Domini (cf. 2 Petr. 3, 10), tamquam signum certae spei et solatii peregrinanti Populo Dei praelucet.

69. Sacrosanctae huic Synodo magnum affert gaudium et solatium, etiam inter fratres seiunctos non deesse, qui Matri

²² *Conc. Nicaenum II*, anno 787: MANSI 13, 378-379; DENZ. 302 (600-601). - *Conc. Trident.*, sess. 25: MANSI 33, 171-172.

²³ Cf. PIUS XII, *Nuntius radioph.*, 24 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 679. *Litt. Encycl. Ad coeli Reginam*, 11 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 637.

Domini ac Salvatoris debitum afferunt honorem, speciatim apud Orientales, qui ad cultum Deiparae semper Virginis fervido impulsu ac devoto animo concurrunt.²⁴ Universi christifideles supplicationes instantes ad Matrem Dei et Matrem hominum effundant, ut Ipsa, quae primitiis Ecclesiae precibus suis adstitit, nunc quoque in coelo super omnes beatos et angelos exaltata, in omnium Sanctorum Communionem apud Filium suum intercedat, donec cunctae familiae populorum, sive quae christiano nomine decorantur, sive quae Salvatorem suum adhuc ignorant, cum pace et concordia in unum Populum Dei feliciter congregentur, ad gloriam Sanctissimae et individuae Trinitatis.

²⁴ Cf. PRUS XI, Litt. Encycl. *Ecclesiam Dei*, 12 nov. 1923: AAS 15 (1923) p. 581. - PRUS XII, Litt. Encycl. *Fulgens corona*, 8 sept. 1953: AAS 45 (1953) pp. 590-591.